

ט"ו אב	כניסת שבת	יציאת שבת
י"ג אב	18:50	20:09
י"ד אב	19:12	20:11
ט"ו אב	19:02	20:12
ט"ז אב	19:10	20:10

אילו של יצהק

פרשת "וַתַּחֲנֹן"

"וַתַּחֲנֹן, אֶל-ה', פַּעַת הָהוּא, לְאָמֹר. (ג', כ"ג)

אומרים חז"ל: תקטיו תפילות כמספר "וַתַּחֲנֹן" התפלל משה רבנו. וקשה, הלא יתחמץ לבם וירפו ידיהם של המתחננים והמתפללים לפני השמיים, אם משה רבנו התפלל כ"כ הרבה תפילות ולא נענה, איך נפתח אנו פה ולשון וניב שפתיים? ויותר קשה, למה סיפר להם משה רבנו שהרבה והפציר כ"כ בתפילה ולא נענה, הרי ע"י כך יתרשלו ידם חלילה מלהתפלל לפני השמיים. וי"ל להיפך, כיון שהשמיים אמר לו לבסוף "רב-לך--אַל-תוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד, בְּדָבָר הַזֶּה.", מכאן מוכח שהשמיים כן מתאוה ושומע לתפילתן של צדיקים ואל ימנע עצמו אדם מן הרחמים. משל לאדם שמפציר בחברו כל יום מספר פעמים במשך תקופה ארוכה לסלוח לו על עוון שגרם לו, וחברו אומר לו: אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, שאם כן, אאלץ לשנות מדרכי ולסלוח לך.

תפלה והתחננים הבאים מעומק הלב, מבטאים את גודל האמונה בגדולת השמיים וביכולתו להושיע. כח מיוחד וסגולה מיוחדת יש לה לתפלה, כדברי חז"ל (ברכות לב:) גדולה תפלה יותר מתורה ומעשים טובים, שאין לנו גדול בתורה ומעשים טובים יותר ממה שרבו ע"ה ואעפ"י כ לא נענה אלא בתפלה "וַתַּחֲנֹן אל ה'".

אומרת הגמרא - בבא בתרא קסד, ע"ב: "שלוש עבירות אין אדם ניצל מהן בכל יום ואלו הן: הרהור עבירה, ועיון תפלה, ולשון הרע.

ומפרשים (תוספות; רמב"ן; רשב"א) - "עיון תפילה" - שהכוונה היא למי שאינו מכוון בתפילתו, לפי שאין אדם המסוגל לכוון בתפילתו הייטב, ומזה אין אדם ניצל בכל יום. ואילו הרשב"ם מפרש - שכל אדם נופל מדי יום בהרהור של ספק: בשביל מה להתפלל? וכי אתמול נענית? הטעם הפשוט לזה הוא כי לפעמים, רואה האדם שהוא מבקש ואינו נענה, ונופל ברוחו כי נדמה לו שאין תפילותיו עושים פירות, והיצר מעורר בו הרהורים נוגים של ייאוש, ואומר לו: וכי סבור היית שבדבור זה תוכל לפעול ישועה? והלאו אין הדיבור אלא רוח בעלמא, ובטענה זו כובש היצר את לב האדם, ומרפה אמונתו בכוחה של תפילה. אבל לאמיתו של דבר, עלינו לדעת שאין כן פני הדברים, ועל האדם לדעת כי כל תפילה מקרבת את ישועתו.

על מאמר הכתוב (עמוד ד, יג) "יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו", פירש הר"ק מרזין כך: הקב"ה יוצר הרים, והר הוא דבר קשה, וגם בורא רוח, ורוח הלא אין בו ממשות, ואעפ"כ רואים שבכוח רוחות חזקות לשבר הרים - הרי שרוח בעלמא חזקה היא יותר מהר קשה, וזה מגיד לאדם מה שיחו - היינו תפילה, שהגם שהיא אינה אלא רוח, בכל זאת כוחה יפה לשבר ולקרוע גזירות קשות מעליו.

והוא לימוד לכל יהודי ויהודי באשר הוא, שאפילו במצב הקשה ביותר, שנדמה לו שעולמו חשך בעדו ואין תקווה למצבו, גם אז אסור לו להתייאש מן הרחמים, ועליו להקיש על שערי רחמים ולשפוך לב כמים בתפילות, עד שישמע ה' תפילתו ובקשתו. וידועים דברי חז"ל (ברכות י.) שכאשר חלה חזקיהו אמר לו ישעיהו: כבר נגזרה עליך גזירה. אמר לו חזקיהו: כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צוואר של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים.

ספר דברים כולו, מראשו ועד לסופו, מכיל את סדרת הנאומים הגדולה שנשא משה רבנו לפני בני ישראל בימים שלפני הסתלקותו. בפרשתנו מתאר משה רבנו בפני העם את הניגוד בין הנמשכים אחר החטא, התאוה והיצר לבין הדבקים בה': "עֵינֶיכֶם, הָרְאוֹת, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה ה', בְּבַעַל פְּעֹר: כִּי כָל-הָאִישׁ, אֲשֶׁר הִלָּךְ אַחֲרָי בַּעַל-פְּעֹר--הִשְׁמִידוּ ה' אֱלֹהֵיךָ, מִקֶּרְבְּךָ. וְאַתֶּם, הַדְּבָקִים, בְּה', אֱלֹהֵיכֶם--חַיִּים כָּלְכֶם, הַיּוֹם." (ד', ג-ד)

ומפרש ריב"ש: תדע, שעושה מצוותו של הקדוש ברוך הוא - חי בהם, והעובר עליהם - מת; שהרי כל אותם שהלכו אחר בעל פעור מתו, ואפילו אותם שלא היו בגזירה ראשונה. ואתם הדבקים בה' ובמצותיו - חיים. וכתב ה'אור החיים' הקדוש זצ"ל, ואתם - גם אתם הייתם ראויים להשמיד, אלא לצד היותכם דבוקים - התקרבתם בתשובה ודבקתם בה' - בזה אתם חיים..

פעמיים בפרשתנו מופיע הביטוי "ה' הוא האלוקים... אין עוד". בפעם הראשונה מזכיר משה רבנו לבני-ישראל את ההתגלות האלוקית המופלאה במעמד הר-סיני:

"אַתָּה הָרָאָתָּ לְדַעַת, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים: אֵין עוֹד, מִלְבָּד." (ד', ל"ה)

ואילו לאחר מכן הננו נדרשים להגיע לכך מכוח עצמנו, על-פי הציווי: "וַיִּדְעַת הַיּוֹם, וְהִשְׁבַּת אֶל-לִבָּבָהּ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת: אֵין, עוֹד." (שם, טט)

במקרה הראשון, באה ההתגלות מלמעלה. בני-ישראל לא הגיעו לכך מכוח עבודתם ויגיעתם, אלא מכיוון שהקב"ה הראה להם זאת ("אתה הראת"). לעומת זה, לאחר ההתגלות, מופיע הפסוק השני שמשמעותו היא ציווי/דרישה - כאן מצווה אותנו הקב"ה להתייגע ולעמול בעצמנו כדי להגיע להכרה זו.

היהודי מאמין ש"אין עוד מלבדו", אך אין הוא רשאי להסתפק באמונה, אלא מחובתו להבין את העניין בשכלו, בבחינת "וידעת" - ידיעה שהיא התחברות שכלית המביאה לידי התאחדות פנימית עם הלב - "וַיִּשְׁבַּת אֶל-לִבָּבָהּ" - בידעה זאת יש להעמיק במחשבת הלב כדי להתנהג על פיה ולהבין, כי מן הארץ ועד לרקיע, הכול הוא בהשגחת השם יתברך. לא זו בלבד שאין עוד כוח אחר בעולם פרט לה', אלא שאין דבר בעולם שמציאותו, בכל רגע ורגע, אינה תלויה ברצונו של הקב"ה. ההשגחה מקיפה את כל פעולות האדם, ומספיק שהאדם יתבונן היטב בעסקיו ובאזיה אופן הזדמנו לו המעות - יבחין בהשגחת השם יתברך עליו.

מספר הגאון ר' יצחק דוד גרוסמן שליט"א: הוא היה דר בשכונתנו, בבתי ורשה המיתולוגיים. קראו לו יונה דער קרעמער (יונה החנווני). בבעלותו הייתה מכולת שכונתית קטנה, אמה על אמה, שם יושב היה במשך כל היום ומוכר ממרכולתו: לחם, חלב, גבינה, שוקולד, ביצים, שמן וסוכר. מפעם לפעם היה מביא מוצר נוסף לחנות, והעוברים ושבים היו תמהים: "יונה, וכי מה צורך לך לסחוב חלווה מהשוק? ואם כבר היית במחנה יהודה, היה עליך להביא מעט סיפולוקס שיש לכולם צורך בו".

ויהי יונה ירא את אלוקים, צנוע ומעולה, מאנשי הל"ו של ירושלים של מעלה, איש אינו מכירו ואין עומד על סודו, מלבד אבא זצ"ל ראש הישיבה. אבא, מקורבם של גדולי ישראל, ניחן בטביעת עין של תלמיד-חכם, וזיהה תמיד את מה שאיש לא ראה. מידי ראש חודש היה אבא לוקח אותנו למכולת של יונה. ורוכש לנו קוביית סוכר לכל ילד לכבוד היום. היה זה מאורע בלתי נשכח, והוא צרוב בתודעתנו עד עצם היום הזה. מובן שהיינו צריכים להוכיח רמת לימודים נאותה. כדי לזכות ביצוקער. אבא ייקר לנו את ראש חודש, את התורה ואת האדם.

לפני שהיינו נכנסים, היה אבא מלמד אותנו איך להתייחס לכל יציר נברא: "ראו את יונה. נראה לכם אדם פשוט? דעו לכם כי יש לו דעה בשמים יותר מכל אחד אחר. הוא איש דבוק בריבון העולמים מעת לעת." אבא היה אומר לנו כי לו נברר אחריו, נגלה כי שם שמים שגור על פיו וכולו דבוק בה'.

יונה היה נוהג בפשטות. עיפרון עתיק ומשופשף היה תלוי בקצה אוזנו השמאלית, ובו היה עורך חשבון ללקוחותיו, בפנקס צהוב שידע ימים יפים יותר. אבא היה נוהג לומר לנו, הילדים: "ראו היטב איך הוא עורך חשבון. הוא היה רושם באותיות גדולות בראש עמוד הפנקס: 'בסייעתא דשמיא, לה' הארץ תמלאה'. רושם את החלב, הלבן והלחם שלקחנו, ואז רושם את התוצאה". כמעט תמיד היה יונה 'מתבלבל' ורושם בשורה התחתונה את ה'תוצאה' המעניינת: "סך הכל: אין עוד מלבדו"...

יונה היה צוחק צחוק גדול, כמי שנתפס בקלקלתו, אבל אבא היה אומר לנו: "הוא לא טועה. כשהוא עורך בראשו סך הכל, יש לו תוצאה אחת ויחידה: אין עוד מלבדו!".

בספרי הקודש מובאת סגולה מיוחדת במינה, סגולת - "אין עוד מלבדו", שאם יפעיל אותה האדם במחשבתו, הוא ישנה מיד את ההנהגה השמימית כלפיו, ויגרום למזל ולשפע שירדו אליו בכל עניין ודבר שרק יצטרך. את הסגולה המיוחדת כתב ר' חיים מוולאז'ין, תלמידו של הגאון מוולנא, לפני כ-200 שנה בספרו 'נפש החיים' (שער ג, פרק י"ב), סגולה שהינה בטוחה לכל מצב של צער או צוקה, שהאדם נמצא בה.

בזמן שאנחנו מרגישים חסרי אונים, מפוחדים, חוששים מהבאות, ממליץ ר' חיים להתחזק בדבר אחד - האמונה הפשוטה בבורא העולם, ולא רק להאמין כמו בכל יום, אלא לדעת ולקבוע בדעתנו שחוץ מהקב"ה אין שום כוח שמסוגל להרע לנו, כי באמת - "אין עוד מלבדו"!

וכאשר האדם קובע זאת בלבו וחוזר על העובדה: "אין עוד מלבדו" שוב ושוב, ומבטל בליבו ביטול גמור את כל הכוחות האחרים ביקום, מבטיח הרב, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות האחרים ולא יוכלו להשפיע עליו כלל.

סיפור בלתי נשכח, הממחיש את סגולת השמירה שיש בהתרכזות במילים "אין עוד מלבדו". סיפור ד"ר ויקלר ששמע מפי הרה"ג ר' אליעזר גינזברג שליט"א, ראש כולל ישיבת מיר ברוקלין, וכך סיפר:

היה זה בימיה הראשונים של מלחמת העולם השנייה. רבי יצחק זאב (ר') וועלוול"י סולובייצ'יק, **הרב מבריסק זצ"ל**, מצא עצמו בנתיב התקדמותו של הצבא הנאצי הכובש. כל מי שיכול היה לברוח, נמלט ליערות הסמוכים או מצא מקום מסתור בכפרים. גם משפחתו של הרב מבריסק רצתה להימלט, אך הם לא הרהיבו עוז בנפשם לזוז ממקומם, ללא הסכמתו של אבי המשפחה. במשך כל חייו, הקפיד הרב מבריסק שלא להשקיע כל מאמץ בנוגע לענייניו האישיים, מעבר להכרחי ביותר. כל השתדלות מיותרת כזו, נחשבה בעיניו כעומדת בסתירה לבטחון בה', ואף עיתות מלחמה נכללו בגדר זה. לאחר יום שלם של התבוננות ושיקול דעת מעמיק, הגיע למסקנה כי מנוסה ליער לא תהווה הפרת הכלל הנוקשה שלו, בכל הקשור לבטחון בה'. בני המשפחה נשמו לרווחה לשמע החלטתו – עד ששמעו את ההסתייגות שנלוותה אליה. הרב פסק כי מותר לו ולמשפחתו להיכנס ליער כדי להגן על חייהם, אך לא יקחו אתם מזון או כל אמצעי מחיה אחרים. הוא הורה לבני משפחתו לקחת אתם אך ורק את אמונתם ב"אין עוד מלבדו". ואז יצאו כולם בצעדה רגלית לעבר היער הסמוך, מבלי לקחת אתם אפילו פרוסת לחם.

אחרי מהלך של מספר שעות, פגשו בדרכם יהודי הנושא בידיו שני סלי נצרים גדולים. הוא שאל את הרב ומשפחתו אם הם אכלו משהו במשך היום. הרב השיב לו כי מאז הבוקר לא בא כל אוכל לפיהם. ואז, הראה להם אותו יהודי את הסלים, המלאים מזון כשר למהדרין, שהוכן לכבוד סעודת חתונה. "בגלל המלחמה, החתונה בוטלה. אין מי שיאכל את האוכל הזה. לקחתי את האוכל אתי, כיוון שלא רציתי להיכשל ב'בל תשחית'. אם אתם רעבים, תוכלו לקבל את הכל."

הרב מבריסק שאל את היהודי מספר שאלות, כדי לוודא האם האוכל אמנם כשר למהדרין, ולאחר-מכן הודה לו וקיבל ממנו את המזון. הוא התיישב עם בני משפחתו והורה להם לאכול את כל תכולת הסלים. "אל תשאירו מאום", הורה הרב למשפחתו, "בדיוק כפי שה' דאג לנו היום, כך הוא ידאג לנו כל יום. אם נשאיר משהו, נבטא בכך חוסר בטחון."

למחרת, המשיכו הרב ומשפחתו בצעדה למעבה היער, נמלטים מפני הצבא הנאצי הקרב ובא. לאחר צעידה של מספר שעות, פגשו אדם נוסף, אף הוא נושא מזון – מחתונה אחרת שהתבטלה! בדיוק כמו ביום הקודם, הציע האיש את המזון לרב ולמשפחתו, ובדיוק כמו ביום הקודם, קיבל הרב את המזון מידי.

לאחר שהמשיך הזר בדרכו, התיישבו הרב ומשפחתו לסעוד את לבם, לראשונה באותו יום. כאשר פתחו את הסלים, מצאו אמנם אוכל שהוכן לכבוד סעודת חתונה: היתה מנה עיקרית ותוספות רבות. אך בשונה מיום האתמול, הפעם לא היה לפתן לקינוח. לא נראה היה שאיכפת למישהו שפריט כה שולי חסר מהתפריט - פרט לרב. לגודל ההפתעה, הרב היה מוטרד ביותר מכך. מדוע מי שבעיתות שלום מעולם לא היה איכפת לו ממה מורכבת סעודתו, יוטרד וידאג מחוסר לפתן ביער, בעיתות מלחמה? הרב קם על רגליו בפנים חמורות, מבט סביב על בני המשפחה הנבוכים.

"מי השאיר משהו מהסעודה של אמש?" דרש לדעת. כל הגה לא נשמע. דממת היער החרישה אוזניים. איש לא זע ממקומו. הרב חזר על שאלתו, בקול רם יותר: "מי השאיר משהו מהסעודה של אמש?" שוב, דממה. אך לפתע בצד, נשמע קול יבבה של ילד קטן, אחד מנכדיו של הרב. בקול חלש, רועד מפחד, התוודה: "אני השארתי משהו."

"בוא לכאן, מיד", פקד עליו הרב. הפעוט ציית, ופסע לעבר סבו בפסיעות עוגמות של אדם שגורלו נחרץ. כאשר הגיע אליו, נעצר וסובב את פניו מבני המשפחה.

הסתובב לכאן, הורה לו הרב, "וספר לכולם מה שמרת מסעודת אמש."

הילד הקט פתח את פיו ובקול שקט, קרוב ללחשה, אמר: "שמרתי חלק מהלפתן. פחדתי שלא נשיג שום דבר לאכול היום, לכן השארתי מעט לפתן בצנצנת."

"אתה שמרת לפתן מסעודת אמש, ולכן לא קיבלנו כלל לפתן בסעודה היום. ה' עשה זאת, כדי להזכיר לנו עד כמה מדוקדקת שמירתו והשגחתו עלינו, ועד כמה הוא ישמור עלינו, אם רק נסמוך עליו, ועליו בלבד."

הרב מבריסק המשיך להשמיע מוסר באוזני בני משפחתו, כי עליהם להתרכז ולהתמקד אך ורק במחשבה ובאמונה ש"אין עוד מלבדו", בפרט בעת צרה. בני המשפחה למדו היטב את הלקח, ואמנם הצליחו להימלט מאירופה ולהגיע בשלום לארץ ישראל, בעיצומה של המלחמה.

ערב הכניסה לארץ ישראל. דברי התורה מתגלים בצורה חדשה;

פסוקים מיוחדים אלה, המדברים על יחוד ה', שלא נאמרו בסיני, נאמרו לישראל כעת;

הם נאמרים כעת, מפני שהשגה זו, שאין עוד מלבדו של הקב"ה והכל בטל אליו, היא השגה ישראל מסוגלים לקלוט אותה עתה עם הגעתם לארץ ישראל.

"שְׁמַע, יִשְׂרָאֵל: ה' אֱלֹהֵינוּ, ה' אֶחָד." (ו', ד')

קריאת שמע בכוונה, בתשובה ובקבלת עול מלכות שמים תמימה, היא התחברות ישירה לבורא עולם, והיא זו העדות שבו מעיד האדם ומצהיר כי ה' הוא אדון הכל, הוא המלך היחיד והמיוחד, המשגיח ובעל הכוחות כולם. אמירת שלוש הפרשיות של "שמע ישראל" בכוונה, הם בעצם הצהרת אמונים לבורא עולם.

חז"ל במדרש רבה (פרק כ' פסקא כ') כתבו בלשונם הקדוש, שבכח קריאת שמע בכוונה מבטלים את המחבלים.

ואף **"בעל הטורים"** (דברים ו', ד) כותב, שפסוק שמע מתחיל בש' ומסיים בד' לומר לך, שהשדים בורחים מהקורא שמע בכוונה.

ספר **"יסוד ושורש העבודה"** (שער ד' "המזרח") מביא מספר כוונות אותם צריכים לכוון בעת אמירת "שמע ישראל" וביניהם:

הכוונה הפשוטה: "שמע ישראל" – דרך עדות, כל אחד ואמר לחבירו: שמע, שאני מאמין שה' אלוקינו הוא יחיד בעולמו. לכן תמצא ע של "שמע" ו-ד של "אחד" אותיות גדולים, שהוא סימן "עד" רמז לעדות.

הכוונה שכתב הזוהר: "ישראל" - הכוונה על הקב"ה שנקרא בין שאר שמותיו "ישראל", שפירושו: ישר – אל. והכוונה בשתי תיבות שמזכירים "שמע ישראל", כאילו האדם מדבר לנוכח הקב"ה:

שמע אתה הקב"ה שנקרא "ישראל", שאני מאמין באמונה שלימה ואמתית, שאתה הוא ה' אלוקינו ישר-אל ואתה הוא ה' אחד.

הלכה למעשה: לפני הקריאה יכוון לקיים מצות קריאת שמע, ובשעת קריאת פסוק ראשון יכוון:

א. קבלת עול מלכות שמים.

ב. שה' אלוקינו הוא יחיד בכל העולמות ובכל רוחות העולם.

ג. שה' שהוא עתה אחד, עתיד להיות אחד בכל האומות.

ובספר כף החיים (לרבי חיים פלאגי – סי' יד סעי' כא) כתב:

"ימנהג ישראל כשרואין דבר תמוה ושל סכנה, קורין קריאת שמע, וכעניין מעשה זמרי (במדבר כה, כו) "והמה בוכים" ותרם יונתן "וקורין שמע" והשבטים בפני יעקב בשעת פטירתו". וחכמים מצאו שהגימטריא של הפסוק **"שְׁמַע, יִשְׂרָאֵל: ה' אֱלֹהֵינוּ, ה' אֶחָד"** הוא (1118) כמניין הפסוק (תהלים כ, ג): **"ה' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲקֹב בְּיוֹם קְרָאנוֹ"**.

מעשה נורא סיפר הגאון הצדיק **רבי אליהו לופיאן זצ"ל**, על יהודי שהיה ידוע כאחד המומרים הגדולים בדורו רחמנא ליצלן.

יהודי זה חלה במחלה אנושה שהתפשטה בגופו. בדיקת הרופאים העלתה שאין מזור למחלתו רק באמצעות ניתוח מסובך ביותר שיעשה לו. זהו הסיכוי היחיד שלו להישאר בחיים. גם ניתוח זה איננו מבטיח החלמה, כי ישנם אחוזי סיכון גבוהים שלא יקום מניתוח זה בכלל, אבל בלא זה אין לו שום סיכוי לחיות.

אותו כופר שהיה פחדן גדול מטבעו סרב לניתוח. אבל הרופאים בבית החולים הגדול של קניגסברג הבהירו לו שאם כך עליו לעזוב את בית החולים". בלי חתימה על הסכמה לניתוח אין לך מה לחפש פה יותר", אמרו לו זאת בצורה החלטית שאינה משתמעת לשתי פנים.

דבר זה גרם לו לחתום על ההסכמה לניתוח.

כשהגיע רגע הניתוח לפני שעלה על שולחן הניתוחים אחז אותו פחד גדול מאד ולפתע נשמעה ממנו זעקה "בידך אפקיד רוחי פדית אותי השם א-ל-אמת" וילאחר זה החל לומר בזעקות נוראות "שמע ישראל השם אלוקינו השם אחד" הוא כפל ושילש זאת. מילים אלו שלא נשמעו ממנו אי פעם נשמעו כעת כמה וכמה פעמים ובהתרגשות עצומה. כל מי שעמד סביבו היה אחוז התפעלות. היתכן שמילים קדושות כאלה ישמעו מכופר כה גדול?

ביאר זאת רבי אליהו כך: האמת היא, שכל יהודי בפנימיותו הוא דבק בבוראו. אלא שאש התאוה בוערת בקרבו והוא מתחבר לעולם הגשמי והרצונות כל כך עד שזה לא נותן לו להודות ולהכיר במציאותו של הבורא יתברך. כי הוא חושק לחיות בפריקת עול מתמדת. אבל כשמגיעים הייסורים והוא רואה את המוות מול העיניים, אז שליטת התאוות נפסקת, אין להם יותר משמעות בחייו. ברגע זה מתפרצת לה הנקודה היהודית הפנימית החוצה... **ממעמקים קראתיך השם...!**

לע"נ **אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתן ז"ל**
ולב"ע ב' עבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ **ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל**
ולב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.